

17 בפברואר 2019

לכבוד

ד"ר אביחי מנדלבלית, היועץ המשפטי לממשלה

עו"ד ארז קמיניץ, המשנה ליועמ"ש

צלחה א-דין 29, ירושלים 91010

בפקס: 026467001 ודוא"ל: YeutzHakika@justice.gov.il

נכבדי שלום רב,

הנדון: חשש לניגוד עניינים בפעולותיו של יו"ר מועצת מקרקעי ישראל

אנו מתכבדות לפנות אליכם בשם פורום הקרקעות, הכולל את האגודה לצדק חלוקתי, הקשת הדמוקרטית המזרחית, אחוזת נגב ועוד, כדלקמן:

באוגוסט 2018, הצטרף מזכ"ל תנועת המושבים ויו"ר התאחדות חקלאי ישראל, מאיר צור, המייצג 354 מושבים ברחבי הארץ, למפלגת כולנו. בנוסף, הצהיר השר כחלון באותה התקופה, כי בבחירות הקרבות הוא מתעתד לדרוש את תיק החקלאות עבור מפלגת כולנו.

מאז, אושרו במועצת מקרקעי ישראל שורת החלטות המיטיבות עם המושבים והקיבוצים, ביתר שאת מבעבר.

הידוק הקשר עם המגזר הכפרי לא חמק כמובן מעיני התקשורת, ופורסמה שורת כתבות בנושא. ביניהן:

[בדרך לבחירות: מזכ"ל תנועת המושבים מצטרף כחלון, ידיעות אחרונות, 20.8.18](#)

[כחלון מינה משקיף קבוע מטעם המושבים והקיבוצים במועצת מקרקעי ישראל, כלכליסט, 11.10.18](#)

[מהדק את הקשרים: כחלון אישר שורה של החלטות לטובת המושבים והקיבוצים, ידיעות אחרונות, 25.12.18](#)

מאיר צור עצמו צוטט בידיעות אחרונות לאחר ישיבת המועצה האחרונה: "ההחלטות משפרות באופן משמעותי את מצבנו בנושאי מגורים, תעסוקה, עיבוד יעיל של הקרקע והאנרגיה הסולארית...".

בין ההחלטות שנתקבלו בישיבת המועצה זו היו החלטות בגין הקמת ועדה לבחינת חלופות הכנסה (החלטה 1580), הסדרת שימושים חורגים תוך תשלום מקצת תקופת החריגה בלבד (החלטה 1581), הארכה של שלוש שנים להסדר ביניים שנוי במחלוקת של בנייה למגורים בקיבוצים מתחדשים (החלטה 1582) ועוד.

הצעה של החלטה 1580, נכלל משקיף קבוע לוועדה מטעם המושבים והקיבוצים. האגודה מחתה והמשקיף לא נכלל בהחלטה הסופית. עוד מעטות מהצעות ההחלטה נתקבלו בגרסה מרוככת לאחר התערבות האגודה, אך רובן עברו כמתוכנן, וזאת, כשאל רובן לא מצורפת הערכה תקציבית, על אף מחוייבות רמ"י להציג כזו בפני מועצתה.

בנוסף, לפני ישיבת המועצה הלפני אחרונה, הודיע השר כחלון כי בכוונתו להודיע על צירוף משקיף קבוע מטעם המושבים והקיבוצים לישיבות המועצה, יו"ר אגף הקרקעות בתנועת המושבים, עו"ד עמית יפרח. לאחר התערבות האגודה ומשרד המשפטים, שינה השר את המינוח ל"מוזמן" כדי שיהלום את סמכותו החוקית.

בישיבה האחרונה נכח ה"מוזמן" והשמיע דבריו לפני הדיונים בהחלטות. אכן, בסמכותו של יו"ר המועצה לפי סעי' 5 לתקנון המועצה להזמין לדיוניה מי שאינו חבר בה, אך כאשר מדובר על הזמנת נציג מגזר אחד בלבד באופן קבוע ("לדיונים הרלוונטיים", כך בפרוטוקול ישיבת ה-10.10.18), מיותר לציין שהדבר פוגע בעיקרון הייצוג ההולם, וכך גם בעיקרון יידוע הציבור: גורמים נוספים שיהיו מעוניינים להגיע כדי להשמיע דבריהם, יצטרכו להגיש בקשה מיוחדת למועצה בפרק הזמן הקצרצר שבין פרסום ההודעה על קיום ישיבת המועצה בנבכי אתר האינטרנט של הרשות לבין מועדה, ולקוות שזו תאושר (כפי שענה לפניית האגודה בנושא מנהל הרשות, מר עדיאל

שומרון, בתאריך 10.12.18: "... ככל שהאגודה לצדק חלוקתי רואה שעל סדר יומה של המועצה נושאים הרלוונטיים לאגודה, ביכולתה לפנות בבקשה להיות מוזמנת לדיון במועצה ובקשה זו תבחן לגופו של עניין."

אף ללא התגברות ההחלטות המיטיבות עם המגזר הכפרי והמפלגות מגזרים אחרים, אנו מוצאות ניגוד עניינים מובנה בין תפקידו של שר האוצר כיו"ר מועצת מקרקעי ישראל, לבין תפקידו כיו"ר מפלגת כולנו, וזאת בשל כוונותיו הפוליטיות. הכיצד יתכן שבראש מוסד האמון בשם מדינת ישראל על קרקעות הציבור, יעמוד אדם הפועל לפי כוונותיו במובהק ובמוצהר, במטרה להיטיב עם מגזר שהנו גם כך עתיר פריבילגיות, מגזר המורכב מאחוזים בודדים מאוכלוסיית המדינה, המחזיקים ב-85% מהקרקע הציבורית בישראל? הרי זו פגיעה חמורה בעקרונות השוויון והצדק החלוקתי.

בנוסף נציין, כי העובדה שהשר כחלון מכהן כיום כיו"ר מועצת מקרקעי ישראל, כשר הממונה מטעם הממשלה על רשות מקרקעי ישראל ובמקביל, גם כשר האוצר, מנוגדת למטרת סעיף 40(ג) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הקובע כי החלטות מועצת מקרקעי ישראל בעניין דמי חכירה שהן בעלות השלכות על תקציב המדינה, טעונות אישור שר האוצר. הרציונל לסעיף הוא נחיצותו של גורם מרסן ומפקח מטעם הממשלה על החלטות המינהל המשפיעות על התקציב הציבורי, ואכן, שורה ארוכה של עניינים המונחים לפתחה של המועצה הם בעלי השלכות על תקציב המדינה, אולם, במצב הדברים הנוכחי, אין כל גורם ממשלתי המפקח על החלטות הרשות ומוודא את השלכותיהן התקציביות.

בהתאם לזאת, האגודה לצדק חלוקתי ופורום הקרקעות, קוראים להשעות את השר כחלון לאלתר מתפקידו כיו"ר המועצה, עד שייבדק ניגוד העניינים הנובע ממעורבותו הפוליטית המניבה הטבות לא שוויוניות למגזר הכפרי, או לחילופין למנוע ממנו מעורבות בדיונים על החלטות הנוגעות למגזר הכפרי בהתאם לחוק (סעי' 44 לחוק מינהל מקרקעי ישראל: "... חבר מועצה המשתתף בישיבת המועצה אשר דנה בנושא שיש או שעלול להיות לו או לתאגיד שהוא בעל ענין בו, במישרין או בעקיפין, ענין אישי בו, יודיע על כך למועצה לפני תחילת הדיון ולא ישתתף בדיון ובהצבעה באותו נושא." ; וסעי' 44(ג) - "יושב ראש ועדה לא יהיה בעל ענין במדיניות הקרקעית שבתחום טיפולה של הועדה ... - קל וחומר לגבי יו"ר הרשות עצמה). כן נבקש להשהות את כניסת החלטות הנוגעות למגזר הכפרי לתוקף, עד בדיקתן לאור המצב", לרבות שאלת תחולת סעיף 40(ג) לחוק יסודות התקציב.

נודה מראש על זמנכם ותשובתכם לפנייתנו.

בכבוד רב,

רויטל ברילנשטיין, עו"ד
סיון צדוק, עו"ד
האגודה לצדק חלוקתי ופורום הקרקעות

העתק:

שר האוצר ויו"ר מועצת מקרקעי ישראל, מר משה כחלון בכתובת דוא"ל sar@mof.gov.il
היועץ המשפטי למשרד האוצר, עוה"ד אסי מסינג בכתובת דוא"ל asime@mof.gov.il
היועצת המשפטית לרשות מקרקעי ישראל, עוה"ד מניה לייקין בכתובת דוא"ל yohamash@land.gov.il
מזכיר מועצת מקרקעי ישראל, מר ורטהיים עידן בכתובת דוא"ל moatza@land.gov.il